

**URZĄD
OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KRAKOWIE**

31-011 Kraków, Pl. Szczepański 5
Tel./Fax (0-12) 421-75-79, 421-74-98
E-mail: krakow@uokik.gov.pl

L.dz.RKR-521-4/02/MS/LP-48/03

Kraków, dn. 24 listopada 2003r.

DECYZJA Nr RKR - 34 /2003

Stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2003r. Nr 86 poz. 804) oraz § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 18 poz. 172) - po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego na wniosek:

- Ośrodka Hodowli Zarodowej Osiecin Sp. z o.o. z siedzibą w Osiecinach, przy ul. Włocławskiej 2,
- Okręgowego Związku Hodowców Bydła z siedzibą w Opolu, przy ul. Wrocławskiej 170,
- Wojewódzkiego Związku Hodowców i Producentów Bydła w Bielsku-Białej z siedzibą w Żywcu, przy ul. Browarnej 2

w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

I. na podstawie art. 9, w związku z art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 5 powołanej na wstępie ustawy o ochronie (...) uznaje się za praktykę ograniczającą konkurencję nadużywanie przez Małopolskie Centrum Biotechniki Sp. z o.o. w Krasnem pozycji dominującej na lokalnym rynku dostarczania nasienia zwierząt gospodarskich obejmującym województwa: śląskie, opolskie, małopolskie i podkarpackie, polegające na uniemożliwianiu producentom i importerom nasienia dostarczanego za pośrednictwem Centrum, dokonywania bezpośrednich rozliczeń z nabywcami nasienia przez nich wyprodukowanego lub importowanego, co ogranicza tym producentom i importerom możliwość konkurowania z Centrum i stosowania własnej polityki sprzedaży w zakresie warunków i terminów płatności.

i nakazuje się Centrum jej zaniechania.

II. na podstawie art. 10 ust. 1 i 2 w/w ustawy o ochronie (...) uznaje się praktykę Małopolskiego Centrum Biotechniki Sp. z o.o. w Krasnem polegającą na odmowie - w okresie od 23 stycznia do 17 kwietnia 2001 r. - dostarczania hodowcom i indywidualnym inseminatorom nasienia wyprodukowanego i importowanego przez należącą do OHZ Osiecin Sp. z o.o. Stację Hodowli Zwierząt INTERGEN w Drogomyślu za ograniczającą konkurencję i naruszającą zakazy, o których mowa w art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 i 5 w/w ustawy, tj. nadużywanie pozycji dominującej na lokalnym rynku dostarczania nasienia zwierząt gospodarskich obejmującym województwa: śląskie, opolskie, małopolskie i podkarpackie, poprzez:

- ograniczenie zbytu ze szkodą dla kontrahentów,
- przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do rozwoju konkurencji;

oraz stwierdza się zaniechanie przez Centrum w/w praktyki z dniem 17.04.2001 r.

III. na podstawie art. 11 ust. 1 ww. ustawy o ochronie (...) nie stwierdza się stosowania przez Małopolskie Centrum Biotechniki Sp. z o.o. w Krasnem praktyki ograniczającej konkurencję, o której mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1, 5 i 6 ustawy o ochronie (...), polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku dostarczania nasienia zwierząt gospodarskich obejmującym województwa: śląskie, opolskie, małopolskie i podkarpackie, poprzez ustalenie i pobieranie opłaty za dostawę nasienia innych - poza Centrum - jego producentów lub importerów w wysokości 6 zł za 1 za 1 porcję.

UZASADNIENIE

W dniu 21 sierpnia 2002 r. organ antymonopolowy - postanowieniem Nr RKR-141/2002 - wszczął na wniosek:

- Ośrodka Hodowli Zarodowej Osiecinny Sp. z o.o. w Osiecinach – zwanego dalej „Ośrodkiem”,
- Okręgowego Związku Hodowców Bydła z siedzibą w Opolu,
- Wojewódzkiego Związku Hodowców i Producentów Bydła w Bielsku-Białej z siedzibą w Żywcu,

postępowanie antymonopolowe w związku z podejrzeniem nadużywania przez Małopolskie Centrum Biotechniki Sp. z o.o. w Krasnem (zwane dalej „Centrum”) pozycji dominującej na lokalnym rynku dostarczania nasienia zwierząt gospodarskich na terenie województw: śląskiego, opolskiego, małopolskiego i podkarpackiego poprzez:

- odmowę dostarczania hodowcom i indywidualnym inseminatorom nasienia wyprodukowanego i importowanego przez - należąca do OHZ Osiecinny Sp. z o.o. - Stację Hodowli Zwierząt INTERGEN w Drogomyślu (zwaną dalej „INTERGEN”) - co może stanowić naruszenie art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 i 5 ustawy o ochronie (...),
- ustalenie i pobieranie opłaty za dostawę nasienia innych producentów lub importerów w wysokości 6 zł - co może stanowić naruszenie art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 1, 5 i 6 w/w ustawy.

Pismem z dnia 5.11.2002 r. ww. Wnioskodawcy wnieśli o rozszerzenie postępowania antymonopolowego, o kolejne dwa zarzuty. Ich zdaniem przejawem nadużywania przez Centrum pozycji dominującej na rynku dostarczania nasienia jest także stworzenie systemu rozliczeń, który uniemożliwia INTREGENOWI dokonywanie bezpośrednich rozliczeń finansowych z ostatecznymi nabywcami nasienia przez tę Stację wyprodukowanego lub importowanego. W ocenie Wnioskodawców stanowi to naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 5 i 6 ustawy o ochronie (...).

Po przeprowadzeniu analizy powyższego żądania oraz wyjaśnień udzielonych przez Centrum, organ antymonopolowy - postanowieniem Nr RKR-3/2002 z dnia 9.01.2003r. - rozszerzył prowadzone postępowanie antymonopolowe o zarzut nadużywania przez Centrum pozycji dominującej na lokalnym rynku dostarczania nasienia zwierząt gospodarskich w sposób określony w art. 8 ust. 2 pkt 5 ustawy o ochronie (...), polegającego na uniemożliwianiu producentom i importerom nasienia dostarczanego za pośrednictwem Centrum, dokonywania bezpośrednich rozliczeń z nabywcami nasienia przez nich wyprodukowanego lub importowanego, co ogranicza tym producentom i importerom możliwość konkurowania z Centrum i stosowania własnej polityki sprzedaży w zakresie warunków i terminów płatności.

Dokonując oceny wyżej opisanego działania Centrum organ antymonopolowy uznał natomiast, iż nie stanowi to zarzucanej przez Wnioskodawców praktyki ograniczającej konkurencję określonej w art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie (...) i prawomocną już decyzją Nr RKR-3/2003 z dnia 31.01.2003r. – odmówił wszczęcia postępowania antymonopolowego w tym zakresie.

W toku postępowania antymonopolowego – którego zakres został określony postanowieniami Nr RKR-141/2002 i Nr RKR-3/2002 – organ antymonopolowy ustalił, co następuje:

Małopolskie Centrum Biotechniki Sp. z o.o. w Krasnem zostało utworzone w 2000 r. – wraz z 3 innymi spółkami Skarbu Państwa w Poznaniu, Łowiczu i w Bydgoszczy – na bazie części mienia stanowiącego przedmiot zarządu Centralnej Stacji Hodowli Zwierząt lub jej oddziałów.

Przedmiotem działalności Centrum jest m. innymi pozyskiwanie, konfekcjonowanie, przechowywanie i dostarczanie nasienia zwierząt gospodarskich, na co - jako jedyne na terenie województw: małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego i opolskiego - uzyskało zezwolenia właściwych wojewodów.

W dniu 12 lutego 2002 r. wszedł w życie art. 29a ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz.U. z 2002 nr 207, poz. 1762) - zwanej dalej „ustawą o organizacji hodowli (...)”. Stanowi on, iż podmiot posiadający zezwolenie na dostarczanie nasienia zobowiązany jest - na żądanie hodowców lub przedsiębiorców świadczących usługi inseminacyjne - dostarczyć nasienie każdego rozplodnika dopuszczonego do użycia w inseminacji (ust. 1), przy czym ceny samego nasienia ustala podmiot, który nasienie wyprodukował lub importował, a opłata za dostawę nasienia nie może być wyższa od kosztów związanych bezpośrednio z jego przechowywaniem i dostarczeniem (ust. 2).

W świetle powyższego z jednej strony Centrum zobowiązane jest do dostarczania zarówno nasienia wyprodukowanego (pozyskanego) we własnym zakresie (zwanego dalej „nasieniem własnym”), jak i nasienia innych jego producentów lub importerów, w tym INTERGENU (zwanego dalej „nasieniem obcym”), z drugiej natomiast hodowcy i indywidualni inseminatorzy (zwani dalej „nabywcami”), mający siedziby na terenie w/w województw, muszą zaopatrywać się w nasienie zwierząt gospodarskich wyłącznie za pośrednictwem Centrum. Obowiązek korzystania z tego pośrednictwa dotyczy zarówno nasienia własnego Centrum, jak i nasienia obcego.

Wobec powyższego należy przyjąć, iż w rozważanej sprawie rynkiem właściwym w rozumieniu art. 4 pkt 8 ustawy o ochronie (...) jest lokalny (ograniczony do obszaru 4 w/w województw) rynek dostarczania nasienia zwierząt gospodarskich, a Centrum posiada na tym rynku pozycję monopolistyczną, będącą kwalifikowaną formą pozycji dominującej, zdefiniowanej w art. 4 pkt 9 tej ustawy.

W dniu 27.07.1999 r. INTERGEN zawarł ze Stacją Inseminacyjno-Hodowlaną w Karczowie - która obecnie jest jednostką organizacyjną Centrum, a wówczas była jednostką organizacyjną Stacji Hodowli i Unasieniania Zwierząt w Krasnem, tj. poprzednika prawnego Centrum - umowę sprzedaży komisowej nasienia, zgodnie z którą INTERGEN był zobowiązany dostarczać nasienie do siedziby Stacji lub podległego jej Zakładu Unasieniania Zwierząt w Raciborzu, a w uzasadnionych przypadkach – bezpośrednio nabywcom, przy czym dokumenty związane z zakupem miały być przekazywane Stacji.

Na podstawie tej umowy Centrum, a wcześniej jego poprzednik prawny - pobierali od INTERGENU z tytułu sprzedaży komisowej wynagrodzenie w naturze w postaci 5% nasienia INTERGENU sprzedanego za pośrednictwem Stacji w Karczowie.

Powyższa umowa została wypowiedziana przez Centrum pismem z dnia 29.12.2000 r. i rozwiązana ostatecznie z dniem 31.01.2001r.

W dniu 12.01.2001r. INTERGEN otrzymał od Centrum projekt nowej umowy komisowej. Przewidywała ona w § 4, że za każdą sprzedaną porcję nasienia INTERGEN-u, ten zapłaci Centrum z tytułu pośrednictwa opłatę w wysokości 6 zł za 1 porcję. Oferta Centrum nie została przyjęta przez INTERGEN, który w piśmie z dnia 23.01.2001 r. wyraził zgodę na uiszczanie opłaty z tytułu pośrednictwa jedynie w wysokości 3 zł.

Propozycji tej Centrum nie zaakceptowało i ostatecznie strony nie zawarły umowy w sprawie pośrednictwa w sprzedaży nasienia INTERGENU. Od tego czasu aż do dnia wydania niniejszej decyzji, sprzedaż ta odbywa się w ten sposób, iż Centrum przyjmuje zamówienie nabywcy na nasienie INTERGENU i samo to nasienie od INTERGENU kupuje, regulując należności z tego tytułu w terminie 30 dniowym. Następnie Centrum nasienie zakupione od INTERGENU sprzedaje zamawiającemu je nabywcy pobierając od niego zapłatę w gotówce, w dniu odbioru. Cena, jaka figuruje na fakturze wystawionej przez Centrum ostatecznemu nabywcy takiego nasienia, stanowi sumę ceny nasienia stosowanej przez INTERGEN i opłaty za dostarczenie - ustalonej przez Centrum w wysokości 6 zł za 1 porcję.

Opłata za dostarczanie nasienia w wysokości 6 zł została wprowadzona zarządzeniem wewnętrznym Centrum Nr 3/3/2000 z dnia 1 grudnia 2000 r. i była pobierana w tej wysokości do dnia wydania niniejszej decyzji.

W ocenie Wnioskodawców Centrum winno umożliwić producentom i importerom nasienia – w tym INTERGENOWI - bezpośrednio wystawianie nabywcom faktur za nasienie, a samo ograniczyć się wyłącznie do pobierania od nich opłaty za dostarczenie nasienia i wykonania w zamian ciężących na nim obowiązków w zakresie nadzoru nad obrotem nasieniem.

Centrum nie godzi się na taką współpracę, co - zdaniem Wnioskodawców - ogranicza konkurencję na rynku i uniemożliwia przedsiębiorcom takim jak INTERGEN decydowanie o warunkach na jakich sprzedawany jest ich produkt. Nadto – jak zarzucili we wniosku – Centrum podjęło działania zmierzające do ograniczenia sprzedaży za swoim pośrednictwem nasienia INTERGENU. Zdaniem Wnioskodawców Centrum dwukrotnie wstrzymało sprzedaż nasienia INTERGENU - po raz pierwszy w okresie od 23 stycznia do 17 kwietnia 2001 r. i po raz drugi w okresie od 1 stycznia do 13 lutego 2002 r.

Na dowód powyższego Wnioskodawcy przedłożyli kopię pisma Stacji Inseminacyjno-Hodowlanej w Karczowie (bez daty), w świetle którego inseminatorzy wykonujący usługi inseminacyjne zostali zobowiązani przez Centrum do wykorzystania nasienia pochodzącego od INTERGENU do dnia 31.01.2001r. a po tej dacie, nasienie to mogli wykorzystywać wyłącznie do wykonywania zabiegów powtórkowych. W piśmie tym poinformowano także inseminatorów, iż „*dalsze używanie n/w nasienia (nasienia INTERGENU – przyp. UOKiK) zostanie podane w późniejszym terminie*”.

W ocenie Wnioskodawców, dowodami na okoliczność ograniczenia sprzedaży są także liczne pisemne interwencje składane w lutym i w marcu 2001 r. u Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi przez Radę Powiatu Cieszyńskiego, Okręgowy Związek Hodowców Bydła w Opolu oraz Związek Hodowców i Producentów Bydła Ziemi Cieszyńskiej.

Wnioskodawcy przedłożyli kopie tych interwencji, a także wystosowane w ich następstwie pismo Departamentu Produkcji Zwierzęcej i Weterynaryjnej Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11.04.2001 r., do Przewodniczącego Rady Nadzorczej Centrum, w którym

Ministerstwo zwróciło się o „przeanalizowanie prawidłowości działania Spółki” w związku z licznymi skargami dotyczącymi „głównie odmowy dostarczania hodowcom wybranego przez nich nasienia i odmowy dostarczania nasienia zamówionego przez prywatne podmioty prowadzące sztuczne unasienianie”.

Wnioskodawcy przedłożyli także oświadczenia złożone przez hodowców: Jacka Mazura, Martina Ziąję i Piotra Anderwalda, w świetle których Centrum w okresie styczeń – kwiecień 2001r. oraz w styczniu 2002r. odmawiało nabywcom sprzedaży zamówionego przez nich nasienia INTERGENU oraz stosowania tego nasienia przy pierwszych zabiegach inseminacyjnych.

Wnioskodawcy podnieśli również, iż w dniu 26.03.2003 r. odbyło się spotkanie zorganizowane przez jednego z nich, tj. Okręgowy Związek Hodowców Bydła w Opolu, w celu omówienia i złożenia protestu przeciwko blokowaniu przez Centrum dostępu do nasienia buhajów zagranicznych. W spotkaniu tym uczestniczyli m.in. przedstawiciele Centrum, Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt w Warszawie, INTERGENU oraz poseł na Sejm RP.

W ocenie Wnioskodawców, powyższe fakty stanowią dowód, iż odmowa przyjęcia przez INTERGEN warunków nowej umowy komisji spowodowała restrykcje ze strony Centrum, polegające na odmowie zakupu nasienia wyprodukowanego lub importowanego przez INTERGEN, jak również odmowie sprzedaży hodowcom i indywidualnym inseminatorom tego nasienia oraz wykonywania zabiegów inseminacyjnych przy użyciu nasienia pochodzącego od INTERGENU.

Wnioskodawcy podnieśli również, iż opłata, jaką w stosowanym przez siebie systemie pośrednictwa w sprzedaży nasienia obcego pobiera Centrum, tj. 6 zł za 1 porcję, jest nadmiernie wygórowana i przynosi Centrum nieuzasadnione korzyści. Uważają, iż opłata ta znacznie przekracza koszty związane z dostarczaniem, o których mowa w cytowanym wcześniej art. 29a ust. 2 ustawy o organizacji hodowli (...). Wg szacunków Wnioskodawców koszty Centrum nie powinny przekraczać 2 zł za 1 porcję, w tym 1 zł z tytułu kosztów transportu nasienia z Centrum do nabywców oraz ok. 0,20 zł z tytułu obsługi rozumianej jako przygotowanie kontenera, pakowanie nasienia, przygotowanie dokumentów i wartości zużytego azotu. Swoje szacunki w tym zakresie oparli na okoliczności, iż sam INTERGEN, transportując swoje nasienie do Centrum, ponosi koszt jednostkowy transportu ok. 1,10 zł za 1 porcję, natomiast Instytut Zootechniki w Balicach - z którym INTERGEN zawarł umowę w zakresie przechowywania i dystrybucji nasienia - obciąża go kwotą 0,35 zł za 1 porcję z tytułu tych czynności.

Wnioskodawcy wskazali również, iż poza ww. kosztami transportu i przechowywania, Centrum ponosi także koszty obsługi informatycznej, jednak nie posiadają wiedzy i doświadczenia umożliwiających ich ocenę. Stwierdzili przy tym, że skoro Centrum prowadzi hurtowy obrót nasieniem, jednostkowe koszty transportu i przechowywania nasienia powinny być niższe od kosztów ponoszonych przez INTERGEN.

W ocenie Wnioskodawców opłata za dostawę nasienia w wysokości 6 zł znacząco – w niektórych wypadkach nawet o 100 % - podraża ostateczną cenę nasienia INTERGEN-u, sprzedawanego za pośrednictwem.

Odpowiadając na zarzuty Wnioskodawców, Centrum – w pismach z dnia: 9.09.2002r., 5.12.2002r., 27.01.2003 r. – stwierdziło, iż stosowany przez nie sposób rozliczeń oparty jest na dwóch umowach kupna-sprzedaży i odrębnych rozliczeniach: z producentem lub importerem nasienia oraz z jego ostatecznym nabywcą (hodowcą lub indywidualnym inseminatorem) i jako taki mieści się w ramach swobody gospodarczej. W ocenie Centrum system ten nie przynosi żadnemu z uczestników obrotu korzyści i nie wpływa na stan konkurencji na rynku a nadto umożliwia kontrolę obrotu nasieniem, eliminując wprowadzanie

do obrotu nasienia poza jego wiedzą. Jako przykład takiego niezgodnego z obowiązującymi przepisami obrotu nasieniem Centrum podało działalność indywidualnego inseminatora p. Remigiusza Czarneckiego, który w okresie wrzesień 2001r. – styczeń 2002r. nabył pewną ilość nasienia INTERGENU bezpośrednio od tego importera z pominięciem pośrednictwa Centrum.

Jednocześnie Centrum przyznało (pisma z dnia 5.12.2002r. i 23.01.2003r.), że w ciągu całego 2001 r. oraz w okresie od stycznia do lutego 2002 r. stosowało równocześnie dwa systemy rozliczeń. Producenci i importerzy nasienia mogli rozliczać się z nabywcami bezpośrednio, lub mogli czynić to za pośrednictwem Centrum, które najpierw kupowało od producentów i importerów nasienie na własny rachunek, a następnie odsprzedawało je hodowcom i indywidualnym inseminatorom.

Centrum podniosło, że ponowne wprowadzenie takiego systemu spowodowałoby konieczność indywidualnego księgowania na odrębnym koncie księgowym i wiązałoby się ze zmianami w obowiązującym w Centrum planie kont oraz w informatycznym programie księgowym.

Odnosząc się do zarzutu ograniczenia pośredniczenia w sprzedaży nasienia pochodzącego z INTERGENU Centrum podniosło, iż działania te nie miały miejsca w żadnym z podanych przez Wnioskodawców okresach, tj. ani od 23 stycznia do 17 kwietnia 2001 r. ani od 1 stycznia do 13 lutego 2002 r.

Centrum zakwestionowało oświadczenia hodowców M. Ziaji i P. Anderwalda, przedkładając wykazy sprzedanego im nasienia INTERGENU oraz dokonanych w ich stadach inseminacji z użyciem tego nasienia, świadczące, że posiadali oni możliwość zakupu tego nasienia oraz wykorzystywania go w inseminacji. Jego zdaniem, powyższa okoliczność dowodzi, iż nie miała miejsca - zarzucana Centrum – odmowa sprzedaży nasienia pochodzącego z INTERGENU.

Z przedłożonego przez Centrum zestawienia ilości nasienia INTERGENU dostarczonego w za jego pośrednictwem w okresie od czerwca 2000 r. do lipca 2002 r. (załącznik do pisma z dnia 5.12.2002 r.) wynika, że w okresie luty - marzec 2001r., tj. w miesiącach wskazanych przez Wnioskodawcę, jako pierwszy z okresów odmowy dystrybucji nasienia, Centrum nie zakupiło od INTERGENU ani jednej porcji nasienia, mimo że hodowcy i inseminatorzy złożyli zamówienia odpowiednio na 180 i 160 porcji.

Sprzedaż nasienia INTERGENU - zrealizowana za pośrednictwem Centrum w tych miesiącach wg faktur – wyniosła odpowiednio 87 i 20 porcji, podczas gdy w miesiącach poprzednich, tj. od października do grudnia 2000 r. nie była niższa niż 236 porcji miesięcznie, a w miesiącach następnych tj. od maja do lipca 2001r. nie była niższa niż 272 porcje miesięcznie. Z przedłożonego przez Centrum zestawienia wynika także, iż ilość inseminacji wykonanych nasieniem INTERGENU przez inseminatorów etatowych Centrum w miesiącach luty - marzec 2001 r., nie odbiegała od ilości zabiegów dokonanych w miesiącach wcześniejszych i późniejszych.

Podając powyższe dane liczbowe Centrum wyjaśniło równocześnie, iż faktyczna liczba porcji nasienia INTERGENU dystrybuowana przez nie w lutym i w marcu 2001r. była wyższa niż wykazana w zestawieniu sporządzonym na podstawie wystawionych faktur i wyniosła odpowiednio: 706 oraz 344 porcje. Centrum przyznało, że nasienie to – mimo że było przedmiotem jego dystrybucji - nie było przez nie fakturowane i zostało rozliczone bezpośrednio pomiędzy INTERGENEM a odbiorcami. Liczba dystrybuowanego w ten sposób nasienia została ustalona na podstawie zaświadczeń unasienniania, które Centrum

otrzymało od inseminatorów w celu wprowadzenia zaszłości hodowlanych do systemu informatycznego INSEMIK.

Analiza danych liczbowych przedłożonych przez Centrum wskazuje, iż w miesiącach styczeń - luty 2002r, tj. w drugim z okresów uznanych przez Wnioskodawców za okres ograniczania dystrybucji nasienia INTERGENU, Centrum zakupiło odpowiednio 725 i 1205 porcji tego nasienia oraz dostarczyło odbiorcom 370 i 754 porcje. Powyższe wielkości w odniesieniu zarówno do zakupionego, jak i do dystrybuowanego przez Centrum nasienia INTERGENU są zbliżone do ilości nasienia zamawianego i dystrybuowanego w miesiącach poprzedzających i następujących.

Centrum – odpowiadając na zarzut dotyczący wysokości opłaty za dostarczenie nasienia obcego – stwierdziło, iż jest ona uzasadniona, ponieważ jako spółka prawa handlowego działająca na podstawie rachunku ekonomicznego, jest nastawione na wypracowanie zysku. Mając to na uwadze, w roku 2001 – wobec braku odmiennych regulacji prawnych - opłata za przechowywanie i dostawę nasienia obcego uwzględniała zysk na poziomie 10%, natomiast od dnia wejścia w życie art. 29a ustawy o organizacji hodowli (...), tj. od 12.02.2002r., opłata odpowiada wyłącznie ponoszonym kosztom.

Centrum przedłożyło kalkulację opłaty za dostarczanie nasienia obowiązującej w 2001 r. wnosząc równocześnie o ograniczenie wglądu do niej pozostałym stronom postępowania. Organ antymonopolowy postanowieniem nr RKR-159/2002 z dnia 20.09.2002 r. odmówił uwzględnienia tego wniosku, jednakże Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów - postanowieniem z dnia 29.04.2003 r. (sygn. akt XVII Amz 34/02) - zmienił postanowienie organu i ograniczył Wnioskodawcom prawo wglądu do tej kalkulacji.

Równocześnie, w innym postępowaniu antymonopolowym prowadzonym na wniosek innego przedsiębiorcy, Centrum przedłożyło kalkulację opłaty za dostarczenie nasienia obowiązującej po dniu 12.02.2002 r. Kalkulacja ta została na wniosek Centrum objęta ograniczeniem prawa wglądu dla pozostałych stron postępowania oraz postanowieniem RKR-214/2003 z dnia 16.06.2003r. zaliczona na poczet dowodów w postępowaniu niniejszym.

Odnosząc się do wyliczeń Wnioskodawców, w zakresie kosztów dostarczania nasienia i powołanej przez nich argumentacji dotyczącej opłat pobieranych przez - nie będący stroną niniejszego postępowania (przyp. UOKiK) - Instytut Zootechniki w Balicach Centrum stwierdziło, iż jest to instytucja naukowa, która działać może na innych zasadach finansowych niż spółka Skarbu Państwa, jaką jest Centrum. Instytut zajmuje się przede wszystkim działalnością badawczą oraz przechowywaniem rezerw genetycznych, co powoduje, że jego koszty przechowywania są inne od kosztów Centrum. Wg Centrum stosowana przez Instytut stawka 0,35 zł netto za przechowywanie nasienia nie ma pokrycia w rzeczywistych kosztach, które są rekompensowane opłatami z innych rodzajów działalności Instytutu.

Z uwagi na to, iż niniejsze postępowanie antymonopolowe było kolejnym prowadzonym przeciwko Centrum, organ antymonopolowy postanowił zaliczyć w poczet dowodów w tym postępowaniu część informacji i dokumentów uzyskanych w ramach postępowań wcześniej prowadzonych. I tak:

- powołanym już postanowieniem nr RKR-214/2003 z dnia 16.06.2003r., zaliczono w poczet dowodów informacje zawarte w odpowiedziach udzielonych przez Centrum oraz przez jego pełnomocnika w ramach zakończonych postępowań antymonopolowych o sygn. akt: RKR-521-1/02/LP oraz RKR-521-3/02/LP.

- postanowieniem nr RKR-227/2003 z dnia 16.07.2003r. zaliczono informacje zawarte w odpowiedziach udzielonych w ramach zakończonych postępowań antymonopolowych o sygn. akt: RKR-521-2/02/LP oraz RKR-521-3/02/LP przez:
 - Wielkopolskie Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt w Poznaniu z siedzibą w Tulcach Sp. z o.o. – pismo z dnia 7.12.2001r. (znak: PZ/org/07/43/2001), oraz z dnia 9.08.2002r. (bez znaku).
 - Stację Hodowli i Unasienia Zwierząt w Bydgoszczy – pismo z dnia 12.04.2002r. (znak: Rp/R/904/02) oraz z dnia 4.12.2002 r. (znak: Rp/R/01),
 - Mazowieckie Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt Sp. z o.o. w Łowiczu – pismo z dnia 9.08.2002r. (znak: Z/010/95/2002).
- postanowieniami: RKR-279/2003 z dnia 19.09.2003r. oraz RKR-289/2003 z dnia 13.10.2003r. zaliczono informacje uzyskane w toku czynności podjętych na podstawie art. 76 na skutek odwołania Centrum od decyzji nr RKR-21/2003 i zawarte w:
 - protokole kontroli przeprowadzonej w siedzibie Centrum,
 - protokołach kontroli przeprowadzonych w 2 jednostkach organizacyjnych Centrum, tj.: Przedstawicielstwie Spółki w Zabierzowie i Stacji Oceny Buhajów w Brzesku,
 - pismach Przedstawicielstwa Spółki w Zabierzowie z dnia 10.10.2003r. (znak: PSZb/091/1/2003) oraz Stacji Oceny Buhajów w Brzesku z dnia 10.10.2003r. (znak: SOB09/01/03) odnoszących się do ustaleń przeprowadzonej kontroli.

Z powołanych wyżej dowodów – w części dotyczącej kwestionowanej przez Wnioskodawców opłaty za dostarczenie nasienia - wynika, co następuje:

Do czynności generujących koszty przechowywania i dostarczenia nasienia, o których mowa w art. 29 a ust. 2 ustawy o hodowli (...) Centrum zalicza wszystkie te, które mają na celu zapewnienie nadzoru nad zachowaniem zasobów genetycznych, hodowlą i rozrodem zwierząt, w tym:

- przyjęcie nasienia do Banku Nasienia, sprawdzenie ilości i jakości przesyłki,
- rejestrację nasienia w systemie informatycznym,
- wprowadzenie po stronie przychodów dla danego Punktu Unasienniania Zwierząt stanów nasienia w dziale rejestracji usług inseminacyjnych,
- wprowadzenie zaszłości finansowych w dziale księgowości,
- przechowywanie nasienia w ciekłym azocie,
- dystrybucję nasienia pod nadzorem lekarza weterynarii,
- przygotowanie dokumentacji wysyłkowej,
- załadunek przesyłki i transport do odbiorcy,
- przekazanie nasienia i dokumentacji hodowlanej odbiorcy,
- przyjmowanie zaświadczeń unasienniania z wykonywanych zabiegów i ich rejestrowanie w systemie informatycznym INSEMIK.

Centrum dostarcza nabywcom zarówno nasienie buhajów jak i knurów, jednak pośredniczy wyłącznie w dostawie „obcego” nasienia buhajów, a nasienie knurów – które ze względu na właściwości fizjologiczne nie może być magazynowane – takiemu pośrednictwu nie podlega (Centrum dostarcza wyłącznie „własne” nasienie knurów).

Nasienie buhajów, po jego wyprodukowaniu przez Centrum lub sprowadzeniu od innych jego producentów lub importerów, trafia do jednego z 3 banków nasienia zlokalizowanych w

Krasnem, Nowym Sączu i Karczowie. Z banków tych nasienie dostarczane jest do punktów inseminacyjnych, którymi – w rozumieniu Centrum - są inseminatorzy etatowi MCB lub inseminatorzy indywidualni, wykonujący zabiegi inseminacyjne u hodowców. Fakt dostarczenia tego nasienia do inseminatorów oraz wykonania przez nich zabiegów ewidencjonują komórki organizacyjne Centrum zlokalizowane na terenie 4 województw i mieszczące się w: Krasnem, Brzesku, Częstochowie, Jaśle, Karczowie, Kleczy Dolnej, Nowym Sączu, Przeworsku, Raciborzu i w Zabierzowie.

Dziewięć z ww. komórek z wyłączeniem jednostki w Krasnem, a także Stacja w Czerminie (łącznie 10 jednostek) ewidencjonuje również dystrybucję nasienia knurów produkowanego w jednostkach w Czerminie, Kleczy Dolnej i w Częstochowie i dostarczanego do punktów inseminacyjnych.

W okresie od 1 stycznia do 30 września 2002 r., a zatem po blisko 3 kwartałach pobierania opłaty, o której mowa w art. 29 a ustawy o organizacji hodowli (...), Centrum dostarczyło nabywcom 403.848 porcji nasienia buhajów, w tym 343.663 porcji nasienia własnego i 60.185 porcji nasienia obcego.

Centrum nie prowadzi odrębnej ewidencji kosztów przechowywania i dostarczania nasienia i ewidencjonuje je łącznie z kosztami jego produkcji. Wg wyjaśnień Centrum, koszty przechowywania i dostarczania nasienia własnego buhajów i knurów - uwzględnia w cenie tegoż nasienia, natomiast w przypadku nasienia obcego buhajów - pobiera kwestionowaną przez Wnioskodawców opłatę 6 zł za 1 porcję.

Na żądanie organu antymonopolowego Centrum określiło szacunkowo wysokość kosztów przechowywania i dostarczenia nasienia buhajów poniesionych w okresie od 1.01. do 30.09. 2002 r. Zdaniem Centrum jest to kwota 2.334.490 zł. W toku kontroli przeprowadzonej w siedzibie Centrum ustalono, iż w kwocie tej zostały uwzględnione:

- całość kosztów banku nasienia zaewidencjonowanych na koncie 530 w łącznej wysokości 112.329 zł. W bankach nasienia przechowuje się wyłącznie nasienie buhajów, nie przechowuje się tam nasienia knurów;
- koszty ogólnozakładowe, na które składają się koszty infrastruktury (konto 550) i koszty zarządu (konto 551) w łącznej wysokości 791.161 zł. Wielkość ta została ustalona jako 20 % sumy obu ww. rodzajów kosztów poniesionych przez Centrum,
- wynagrodzenia w kwocie 1.431.000 zł. Wielkość ta została ustalona poprzez pomnożenie średniego wynagrodzenia brutto w Centrum w okresie 9 miesięcy 2002 r. oraz liczby etatów, w ramach których zatrudnieni pracownicy - zdaniem Centrum - zajmowali się wyłącznie przechowywaniem i dystrybucją nasienia buhajów, a zatem tego nasienia, w którego sprzedaży pośredniczy.

Zarząd Centrum przedłożył imienny wykaz osób zatrudnionych na tych etatach z wyszczególnieniem stanowiska, rodzaju wykonywanych czynności oraz jednostki organizacyjnej, w której stanowisko to jest zlokalizowane. Rodzaj czynności uwzględnionych w zestawieniu – w liczbie od 5 do 9 w zależności od zajmowanego stanowiska – jest zgodny z cytowanym wcześniej wykazem czynności, jakie - zdaniem Centrum - należy wykonać w celu dostarczenia nasienia nabywcom.

W dniu 8.10.2003 r. organ antymonopolowy przeprowadził kontrole w 2 jednostkach organizacyjnych Centrum, tj. w Przedstawicielstwie Spółki w Zabierzowie oraz w Stacji Oceny Buhajów w Brzesku. W toku tych kontroli od 9 pracowników obu ww. jednostek uwzględnionych w wykazie sporządzonym przez Zarząd, których wynagrodzenia w wysokości odpowiadającej łącznie 7,5 etatom zaliczono do kosztów dostarczania nasienia

buhajów, pobrano wyjaśnienia na okoliczność wykonywanych przez nich czynności. Spośród tych 9 pracowników:

- 3 osoby (1 z Zabierzowa, 2 z Brzeska) wyjaśniły, iż czynności wykonywane przez nie w ramach 3 pełnych etatów zaliczonych w koszty dostawy wyłącznie nasienia buhajów, dotyczą - w mniejszym lub większym zakresie, w zależności od potrzeb - zarówno nasienia buhajów jak i knurów. Jedna z tych osób – zatrudniona w Stacji w Brzesku - dodatkowo wyjaśniła, iż obsługuje system informatyczny MM, w którym fakturowane są oba rodzaje nasienia,
- 1 osoba (z Zabierzowa) wyjaśniła, iż w ramach 0,5 etatu zaliczonego w koszty dostawy wyłącznie nasienia buhajów, zajmuje się wyłącznie nasieniem knurów,
- pozostałe 5 osób (1 z Zabierzowa, 4 z Brzeska) wyjaśniło, że czynności wykonywane przez nie (w sumie w ramach 4 etatów zaliczonych w koszty dostawy wyłącznie nasienia buhajów), dotyczą albo wyłącznie nasienia buhajów albo w przeważającej części tego nasienia, a jedynie sporadycznie nasienia knurów.

W dniu 13 października 2003 r. do Delegatury UOKiK w Krakowie wpłynęły pisma: Przedstawicielstwa Spółki w Zabierzowie oraz Stacji Oceny Buhajów w Brzesku, w których kierownicy tych jednostek zgłosili zastrzeżenia do ustaleń kontroli z dnia 8.10.2003 r. oraz złożyli wyjaśnienia uzupełniające do wyjaśnień złożonych przez pracowników. I tak:

Kierownik Przedstawicielstwa Spółki w Zabierzowie podniósł, że wyjaśnienia pracownicy, która w ramach 0,5 etatu zajmuje się wyłącznie dostawą nasienia knurów, dotyczą roku 2003. Wcześniej, do 31.12.2002 r., osoba ta prowadziła rejestrację zabiegów unasienniania bydła. W odniesieniu do drugiej z osób, której wynagrodzenie w wymiarze pełnego etatu zostało uwzględnione w kosztach dostarczenia nasienia buhajów i która wyjaśniła, iż swoje czynności wykonuje zarówno w odniesieniu do nasienia buhajów jak i knurów, kierownik Przedstawicielstwa stwierdził, iż wykonywane przez nią czynności dotyczą generalnie buhajów, natomiast jeśli chodzi o trzodę chlewną wykonuje niektóre czynności sporadycznie w sytuacjach, gdy lustruje gospodarstwa rolników bądź zastępuje innych pracowników. Kierownik Przedstawicielstwa podniósł także, iż ze względu na wahania w liczbie świadczonych usług unasienniania bydła i trzody chlewnej, stosownym zmianom ulegają także czynności wykonywane przez pracowników.

Kierownik Stacji w Brzesku podniósł, iż 2 osoby, które w toku kontroli wyjaśniły, że wykonywane przez nie czynności dotyczą zarówno nasienia buhajów jak i knurów, faktycznie są związane głównie z nasieniem buhajów a jedynie okazjonalnie z nasieniem knurów, gdyż podstawowe czynności związane z produkcją przygotowaniem i dystrybucją nasienia knurów odbywają się w Stacji Eksploatacji Knurów w Czerninie. Kierownik Stacji podał również, iż wprowadzie system magazynowy MM dotyczy zarówno nasienia bydła jak i trzody chlewnej, jednak pracownica, która w toku kontroli wyjaśniła, iż system ten obsługuje, faktycznie fakturuje jedynie nasienie buhajów, zaś fakturowaniem nasienia knurów zajmuje się inny pracownik.

Mając na względzie powyższe ustalenia, organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Centrum prowadzi działalność na trzech rynkach produktowych. Dwa z nich są rynkami lokalnymi, obejmującymi tereny województw: małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego i opolskiego. Są to: rynek dostarczania nasienia zwierząt gospodarskich, na którym Centrum zajmuje pozycję monopolistyczną oraz rynek usług inseminacyjnych, na którym konkuruje z innymi przedsiębiorcami - inseminatorami indywidualnymi, posiadającymi wymagane kwalifikacje.

Ostatnim z rynków, na których działa Centrum, jest krajowy rynek sprzedaży nasienia zwierząt gospodarskich. Jest to również rynek konkurencyjny, albowiem działają na nim – oprócz Centrum – pozostałe 3 spółki inseminacyjne, utworzone na bazie majątku zlikwidowanej Centralnej Stacji Hodowli Zwierząt oraz inni przedsiębiorcy, którzy – podobnie jak INTERGEN – produkują lub importują nasienie dopuszczone do wykorzystania w sztucznej inseminacji decyzją Ministra Rolnictwa.

Z uwagi na okoliczność, iż określone powyżej rynki są ze sobą powiązane, a działania podejmowane przez Centrum na rynku dostarczania nasienia zwierząt gospodarskich – na którym jest ono monopolistą – wywierają wpływ na konkurencję na pozostałych rynkach, działania te podlegają kontroli organu antymonopolowego pod kątem ich zgodności z przepisami ustawy o ochronie (...). Z obowiązkowego i wyłącznego pośrednictwa Centrum zmuszeni są korzystać zarówno inni producenci i importerzy nasienia, którzy – na terenie 4 województw – chcą to nasienie sprzedać, jak i indywidualni inseminatorzy i hodowcy zwierząt, którzy chcą od nich to nasienie kupić i wykorzystać do zabiegów inseminacyjnych. Powyższe okoliczności nadają sprawie charakter publiczny a nie jak twierdzi Centrum – indywidualny.

Odnosząc się do zarzutu uniemożliwiania producentom i importerom nasienia dostarczanego za pośrednictwem Centrum dokonywania bezpośrednich rozliczeń z ostatecznymi nabywcami nasienia przez nich wyprodukowanego lub importowanego, organ antymonopolowy uznał, iż działanie to ogranicza tym przedsiębiorcom możliwość konkurencyjności z Centrum na rynku sprzedaży nasienia i stosowania własnej polityki w zakresie warunków i terminów płatności. Wprawdzie w stosunkach pomiędzy przedsiębiorcami obowiązuje zasada swobody umów wyrażona w art. 353¹ k.c., to jest ona ograniczona naturą stosunku, obowiązującymi przepisami oraz zasadami współżycia społecznego. Taką granicą wyznaczającą ramy swobody umów jest przywołana ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów, a zwłaszcza przepis art. 8 ust. 2 pkt 5, zakazujący przeciwdziałania ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji.

Stosowanie przez Centrum wyłącznie systemu rozliczeń opartego na dwóch umowach powoduje, iż producenci lub importerzy nasienia, którzy – nie posiadając wymaganych zezwoleń – są zmuszeni do korzystania z pośrednictwa Centrum w jego sprzedaży, nie mogą samodzielnie decydować o swojej polityce marketingowej. Centrum bowiem kupuje od nich nasienie, które następnie odsprzedaje hodowcom lub indywidualnym inseminatorom, stosując przy tym określone przez siebie warunki i terminy płatności. W konsekwencji przedsiębiorcy – w tym również INTERGEN – konkurujący z Centrum na rynku sprzedaży nasienia zwierząt hodowlanych są pozbawieni możliwości autonomicznego kształtowania zasad sprzedaży wyprodukowanego lub importowanego przez siebie nasienia. W szczególności nie mogą ustalić indywidualnie własnej polityki marketingowej uwzględniającej np. bardziej atrakcyjne dla ostatecznych nabywców i tym samym konkurencyjne wobec Centrum sposoby i terminy płatności. Stoi to w sprzeczności z treścią cytowanego w początkowej części uzasadnienia nin. decyzji przepisu art. 29 a ust. 2 ustawy o organizacji hodowli (...), który stanowi, iż „*ceny samego nasienia ustala podmiot, który nasienie wyprodukował lub importował*”. Zdaniem organu antymonopolowego pod sformułowaniem „ustalenie ceny” należy rozumieć także wszelkie, powszechnie stosowane na konkurencyjnym rynku techniki marketingowe, takie jak: udzielanie nabywcom nasienia kredytu kupieckiego, rabatów ilościowych. W stanie faktycznym niniejszej sprawy Centrum pozbawia samodzielności działania pozostałych producentów i importerów nasienia oraz uniemożliwia stosowanie przez nich powyższych instrumentów sprzedaży. Ogranicza to ich konkurencyjność wobec Centrum, które w ostateczności samo decyduje o warunkach, na jakich sprzedawane jest nasienie jego konkurentów.

Przyjęty przez Centrum sposób rozliczania za nasienie pochodzące od innych jego producentów lub importerów - zdaniem organu antymonopolowego – wywołuje skutki dwójakiego rodzaju. Z jednej strony uniemożliwia bezpośrednie rozliczanie się producentów lub importerów z nabywcami nasienia, ograniczając przy tym ich samodzielność, co w konsekwencji ogranicza ich zdolność i możliwości konkutowania z Centrum na lokalnym rynku sprzedaży nasienia, i w ostateczności przyczynia się do ograniczenia rozwoju konkurencji na tym rynku.

Z drugiej natomiast strony działanie Centrum ogranicza nabywcom nasienia – tj. hodowcom i indywidualnym inseminatorom – możliwość swobodnego i niczym nieskrępowanego wyboru nasienia stosowanego przez nich w swojej działalności. Wartość hodowlana nasienia jest – jak twierdzi Centrum – najważniejszym parametrem decydującym o konkurencyjności ofert poszczególnych producentów lub importerów nasienia. Jednakże nie jest ono jedynym kryterium decydującym o zakupie nasienia przez hodowców. Istotne bowiem znaczenie dla nich ma również cena sprzedawanego nasienia, a w przypadku porównywalnej wartości hodowlanej i ceny – także warunki i terminy zapłaty. W tym, przypadku decydujące znaczenie będą posiadać takie okoliczności, jak możliwość rozłożenia należności na raty, odroczone terminy płatności (tzw. kredyt kupiecki) lub stosowane przez sprzedawcę rabaty.

Reasumując opisane wyżej działanie Centrum należy je uznać za ograniczające konkurencję w sposób sprzeczny z przywołanym powyżej art. 8 ust. 2 pkt 5 ustawy o ochronie (...).

W ocenie organu antymonopolowego nie zasługuje na uwzględnienie argumentacja Centrum, jakoby przyjęty i stosowany przez nie sposób rozliczeń zapewniał kontrolę obrotu nasieniem pochodzącym od innych jego producentów lub importerów. Z wyjaśnień udzielonych przez Centrum w piśmie z dnia 5.12.2002r. wynika, że 1.050 porcji nasienia pochodzącego od INTERGENU zostało rozliczonych bezpośrednio, a mimo to nasienie to zostało zaewidencjonowane w systemie informatycznym INSEMIK, na podstawie zgłoszeń inseminatorów wykonujących usługi. Również wyłącznie na podstawie zgłoszeń do systemu informatycznego Centrum ustaliło, iż inseminator p. R.Czarnecki dokonał inseminacji nasieniem nabytym z pominięciem Centrum. W tym stanie rzeczy należy przyjąć, iż dostateczną kontrolę obrotu nasieniem zapewnia obowiązek zgłaszania dokonanych zabiegów inseminacyjnych do systemu INSEMIK, a zatem Centrum nie musi ograniczać możliwości bezpośredniego rozliczania się producenta lub importera nasienia z jego ostatecznym nabywcą.

Podkreślić także należy, że system bezpośredniego rozliczania się producentów lub importerów nasienia z odbiorcami nasienia stosowany jest przez Wielkopolskie Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt w Poznaniu. W piśmie z dnia 7.12.2001r. – zaliczonym do materiału dowodowego na mocy postanowienia nr RKR-227/2003 – wyjaśniło ono, iż z importerami nasienia zawiera umowy, na podstawie których podmioty te sprzedane nasienie rozliczają bezpośrednio z nabywcami i same uiszczają na rzecz WCHiRZ opłaty za dostawę ich nasienia, pokrywając koszty transportu i przechowywania nasienia oraz koszt ewidencjonowania zaszłości hodowlanych.

W tym stanie rzeczy stwierdzić należy, iż skoro Centrum dopuszczało wcześniej – w 2001 r. - możliwość bezpośrednich rozliczeń producentów lub importerów nasienia z jego nabywcami (co przyznało w piśmie z dnia 28.01.2003r.), a nadto system taki stosuje także inna spółka inseminacyjna, to nie znajduje uzasadnienia wprowadzenie przez Centrum systemu rozliczeń wyłączającego możliwość takiego rozliczania się kontrahentów.

Ewentualne dodatkowe koszty wprowadzenia oczekiwanego przez Wnioskodawców systemu rozliczeń oraz konieczność wprowadzenia przez Centrum zmian w obowiązującym planie kont, sposobie ewidencji księgowej i w informatycznym programie księgowym, nie mogą – zdaniem organu antymonopolowego – usprawiedliwiać ograniczania konkurencji.

Oceniając podniesiony przez Wnioskodawców zarzut odmowy przez Centrum dostarczania hodowcom i indywidualnym inseminatorom nasienia wyprodukowanego przez INTERGEN, organ antymonopolowy uznał go za zasadny i udowodniony w odniesieniu do okresu pomiędzy 23 stycznia a 17 kwietnia 2001 r.

Centrum wypowiedziało INTERGENOWI umowę sprzedaży komisowej nasienia, która została rozwiązana z dniem 31.01.2001r. a następnie – na co wskazuje analiza ilości nasienia INTERGENU, które było przedmiotem dystrybucji przez Centrum - zaprzestało zakupów tego nasienia. W powyższym okresie nastąpiła przerwa w kupowaniu nasienia INTERGEN-u, mimo że hodowcy składali na nie zamówienia. Również ilość sprzedanego przez Centrum w tym okresie nasienia tj. od 120 porcji w styczniu 2001r. do 10 porcji w kwietniu 2001r., wskazuje na gwałtowne załamanie sprzedaży nasienia pochodzącego od INTERGENU.

Zasadność powyższego zarzutu potwierdza również treść pisma Stacji w Karczowie - z którego wynika, iż inseminatorom nakazano ograniczanie zabiegów wykonywanych nasieniem INTERGEN-u - oraz działania podjęte przez samych hodowców, tj. pisemne wystąpienia organizacji hodowców oraz Rady Powiatu Cieszyńskiego do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z prośbą o interwencję. Okoliczność, iż przywrócenie sprzedaży nasienia INTERGENU nastąpiło po dniu 23.04.2001r., a więc wkrótce po otrzymaniu przez Przewodniczącego Rady Nadzorczej Centrum pisma Departamentu Produkcji Zwierzęcej i Weterynaryjnej Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11.04.2001 r., będącego skutkiem wnoszonych interwencji, dowodzi, że wstrzymywanie przez Centrum sprzedaży przedmiotowego nasienia było uciążliwe dla hodowców.

Odmowa przez Centrum sprzedaży nasienia pochodzącego od INTERGENU spowodowała, iż nabywcy nie mogli nabyć w określonym terminie zamówionego nasienia, czego dowodzi przykład p. J. Mazura. Hodowca ten zamówił w dniu 30.01.2001r. 15 porcji nasienia pochodzącego z oferty INTERGENU z terminem dostawy do dnia 20.02.2001r. Jednak zamówienie to zostało zrealizowane przez Centrum dopiero w dniu 2.07.2001r.

Szczególne znaczenie dowodowe posiada okoliczność dokonania przez INTERGEN bezpośredniej sprzedaży nasienia nabywcom. Centrum bowiem dokonując wstrzymania dystrybucji nasienia wyprodukowanego lub importowanego przez tego przedsiębiorcę, pozbawiło go możliwości jego legalnej sprzedaży. Słuszność powyższej tezy potwierdza zresztą samo Centrum - które w pismach z dnia 5.12.2002r. oraz 27.01.2003r. – przyznało, że poza jego ewidencją księgową INTERGEN sprzedał hodowcom w lutym i marcu 2001r. 1050 porcji własnego nasienia, które zostało rozliczone bezpośrednio pomiędzy INTERGENEM a hodowcami. Powyższy fakt oraz okoliczność, iż Centrum nie pobrało od hodowców z tego tytułu opłaty za dostarczanie nasienia, a ilość sprzedanego w ten sposób nasienia ustaliło na podstawie zgłoszenia zabiegów inseminacji do systemu informatycznego INSEMIK, wskazują, iż sprzedaż ta mogła odbyć się poza ewidencją Centrum - a więc z naruszeniem obowiązujących przepisów ustawy o organizacji hodowli (...).

Zdaniem organu antymonopolowego, Centrum wykorzystало – w sposób sprzeczny z przepisami art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 i 5 ustawy o ochronie (...) - posiadaną pozycję na rynku dostarczania nasienia oraz wynikającą z tego uzależnienia przewagę kontraktową nad zarówno INTERGENEM, jak i hodowcami i indywidualnymi inseminatorami.

Po pierwsze – jak wyżej wykazano - w okresie pomiędzy 23 stycznia a 17 kwietnia 2001 r. miało miejsce wstrzymanie przez Centrum dystrybucji, tj. pośredniczenia w sprzedaży nasienia wyprodukowanego lub importowanego przez INTERGEN. W ocenie organu antymonopolowego powyższe działania Centrum stanowiło zakazane przez przepis art. 8 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie (...) ograniczenie zbytu ze szkodą dla kontrahentów.

Następcami tego ograniczenia zostali dotknięci zarówno INTERGEN, jak i nabywcy nasienia. W przypadku INTERGENU - skutkiem działań podjętych przez Centrum – było pozbawienie go możliwości legalnej dystrybucji produkowanego i importowanego przez siebie nasienia mimo, iż było ono dopuszczone do wykorzystania w sztucznej inseminacji na mocy stosownych decyzji Ministra Rolnictwa, co zmusiło go do dokonania bezpośredniej sprzedaży nasienia, której zgodność z obowiązującymi przepisami była wątpliwa.

Wstrzymywanie dystrybucji nasienia pochodzącego od INTERGENU naruszyło również interesy hodowców bydła, ponieważ pozbawiło ich – a co najmniej ograniczyło - możliwości nabycia nasienia wykorzystywanego do inseminacji posiadanych przez nich zwierząt. W hodowli istotne znaczenie ma postęp genetyczny, który zapewnia podwyższenie jakości hodowlanej stada, w konsekwencji zwiększenie produkcji mięsa lub mleka. Z uwagi na specyfikę hodowli konieczne jest zapewnienie stałego dostępu do wybranego przez hodowcę materiału genetycznego, a zatem pozbawienie go możliwości jego nabycia może spowodować szkody w hodowli. Nie mając bowiem dostępu do nasienia INTERGENU, które wykorzystywali w swoich hodowlach, hodowcy zostali zmuszeni do korzystania z nasienia wyprodukowanego przez Centrum lub pochodzącego od innych jego producentów czy importerów, które nie było przez nich wykorzystywane w hodowli.

Po drugie, powyższe działania Centrum miały na celu ograniczenie konkurencji na rynku sprzedaży nasienia, naruszając tym samym przepis art. 8 ust. 2 pkt 5 ustawy o ochronie (...). Ograniczenie konkurencji w tym przypadku polegało na tym, iż Centrum wykorzystowało okoliczność, że jest jedynym podmiotem uprawnionym do dostarczania nasienia zwierząt gospodarskich na obszarze 4 województw i pozbawiło INTERGEN możliwości dostarczania jego nasienia hodowcom i indywidualnym inseminatorom, mającym siedziby na tym samym terenie. Centrum jest także producentem nasienia, a zatem wstrzymanie dystrybucji nasienia INTERGENU było skierowane przeciwko konkurentowi na rynku sprzedaży nasienia. W ocenie organu antymonopolowego działanie to miało także na celu zmuszenie INTERGENU do zaakceptowania warunków nowej umowy komisju.

INTERGEN – podobnie jak inni producenci lub importerzy nasienia – nie dysponuje żadnym instrumentem obrony przez antykonkurencyjną polityką Centrum, jak również możliwościami legalnej sprzedaży swojego nasienia. Na terenie 4 województw może on sprzedawać nasienie wyłącznie za pośrednictwem Centrum, co oznacza, iż jest zmuszony prowadzić działalność w tym zakresie na warunkach narzuconych przez Centrum, tj. konkurenta na rynku sprzedaży nasienia, który – poprzez wstrzymanie dystrybucji nasienia - może zmusić kontrahentów do przyjęcia tych warunków. Podjęcie takiego działania przez Centrum posiada charakter wybitnie antykonkurencyjny, ponieważ wstrzymanie dystrybucji nasienia pochodzącego od innych jego producentów lub importerów pozbawia ich możliwości legalnej jego sprzedaży, co prowadzi do ograniczenia konkurencji na rynku sprzedaży nasienia, a nawet może doprowadzić do wyeliminowania z rynku – w szczególności z jego segmentu lokalnego – takiego producenta lub importera.

Antykonkurencyjny charakter działań Centrum dotknął również hodowców, którzy – nie mogąc nabyć nasienia pochodzącego od INTERGENU – musieli nabywać nasienie wyprodukowane przez Centrum lub pochodzące od innych jego producentów lub importerów. Oznacza to, iż zostali pozbawieni, a przynajmniej ograniczeni w swobodzie wyboru dostawców nasienia. Takie działanie, pozbawiające przedsiębiorców możliwości wyboru kontrahenta należy uznać niewątpliwie za ograniczające konkurencję

Reasumując, organ antymonopolowy uznał, iż opisane wyżej działania Centrum spełniają przesłanki praktyk ograniczających konkurencję zakazanych w przepisach art. 8 ust. 2 pkt 2 i 5 ustawy o ochronie (...).

Oceniając powyższy zarzut organ antymonopolowy nie uwzględnił natomiast - uznając je za niewiarygodne - dowodów z oświadczeń hodowców: M. Ziaji oraz P. Anderwalda na okoliczność odmowy sprzedaży im nasienia wyprodukowanego przez INTERGEN, albowiem pozostają one w sprzeczności z przedłożonymi przez Centrum wykazami sprzedanego im nasienia INTERGENU i dokonanych tym nasieniem inseminacji.

Opisane powyżej wstrzymywanie przez Centrum dystrybucji nasienia wyprodukowanego lub importowanego przez INTERGEN trwało nieprzerwanie od 23 stycznia do 17 kwietnia 2001 r. Można więc przyjąć, iż działanie to było jednorazowe i zostało zaniechane w dniu ponownego rozpoczęcia dystrybucji nasienia INTERGENU. Wg Wnioskodawców nastąpiło to w dniu 17.04.2001r. Zdaniem organu antymonopolowego zarzucane Centrum praktyki - mimo, iż były jednorazowe - naruszyły zasady wolnej konkurencji, interes publiczny oraz były sprzeczne z obowiązującymi przepisami ustawy o ochronie (...). Powyższe oraz konieczność ochrony obrotu gospodarczego - w tym Wnioskodawców - przed podobnymi działaniami Centrum w przyszłości, zdecydowało o uznaniu opisanych praktyk za ograniczające konkurencję i stwierdzeniu zaniechania ich stosowania z dniem 17.04.2001r. Podkreślenia wymaga również okoliczność, iż w tym przypadku działania Centrum nie uległy przedawnieniu na podstawie art. 93 ustawy o ochronie (...), ponieważ postępowanie antymonopolowe w przedmiotowej sprawie zostało wszczęte w dniu 21.08.2002r., a więc przed upływem terminu wskazanego w tym przepisie.

W przeciwieństwie do omawianego powyżej okresu nie został - zdaniem organu antymonopolowego - udowodniony przez Wnioskodawców zarzut odmowy przez Centrum dostarczania hodowcom i indywidualnym inseminatorom nasienia INTERGEN-u w odniesieniu do okresu pomiędzy 1.01. - 13.02.2002r. Zarzut ten jest oparty wyłącznie na twierdzeniach Wnioskodawców oraz oświadczeniach hodowców. Jednakże analiza danych przedstawionych przez Centrum wskazuje, iż w tym okresie nie miało miejsca wstrzymywanie dystrybucji nasienia pochodzącego od INTERGENU. Liczba porcji nasienia zakupionego przez Centrum od Wnioskodawcy i następnie przez niego dystrybuowanego nie odbiega znacząco od liczby nasienia zamawianego i dystrybuowanego w miesiącach sąsiednich. Potwierdził to zresztą INTERGEN, który w piśmie z dnia 5.11.2002r. przyznał, iż w styczniu 2002r. Centrum zakupiło od niego wg faktury 365 porcji nasienia, w lutym 1205 porcji. Wobec powyższych danych liczbowych i braku innych - poza oświadczeniami hodowców - dowodów, organ antymonopolowy uznał, iż nie ma podstaw do przyjęcia, że w w/w okresie Centrum stosowało zarzucaną jej praktykę.

Przechodząc do oceny ostatniego z zarzutów Wnioskodawców odnoszącego się do wysokości opłaty pobieranej przez Centrum za dostarczanie nasienia innych - poza nim - producentów i importerów (w tym INTERGENU), należy na wstępie stwierdzić, iż do 12 lutego 2002 r. nie istniały przepisy prawne, które w jakikolwiek sposób regulowałyby tę kwestię. Dopiero bowiem w tym dniu - wszedł w życie cytowany wcześniej art. 29 a ustawy o organizacji hodowli (...), który w ust. 2 stanowi, iż opłata za dostawę nasienia nie może być wyższa od kosztów związanych bezpośrednio z jego przechowywaniem i dostarczeniem (przepis ten wszedł w życie na podstawie art.3 pkt 18 ustawy z dnia 25 lipca 2001 r. o zmianie ustawy o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych, ustawy o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa oraz o Inspekcji Weterynaryjnej oraz ustawy o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich - Dz.U. nr 129, poz. 1438).

Powyższe nakazuje - zdaniem organu antymonopolowego - aby analiza opłaty za dostawę nasienia obcego ustalona zarządzeniem wewnętrznym Centrum Nr 3/3/2000 z dnia 1.12.2000r. na poziomie 6 zł za 1 porcję i pobierana w niezmienionej wysokości w okresie od grudnia 2000 r. aż do dnia wydania niniejszej decyzji, uwzględniała w pierwszym rzędzie

okres następujący po dniu 12.02.2002 r., kiedy to czerpanie zysku z dostawy i przechowywania nasienia obcego zostało ustawą zakazane.

Gdyby opłata pobierana w tym okresie okazała się wyższa od kosztów związanych bezpośrednio z przechowywaniem i dostarczaniem tego nasienia, ponoszonych przez Centrum, to narzucanie jej w tej wysokości innym uczestnikom rynku należałoby ocenić jako naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 1, 5 i 6 ustawy o ochronie (...), a zatem jako narzucanie nieuczciwych - nadmiernie wygórowanych - cen, narzucanie uciążliwych i przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umów i ostatecznie jako przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków do rozwoju konkurencji na rynku sprzedaży nasienia.

Wyniki analizy dotyczącej okresu po dniu 12 lutego 2002 r. winny także stanowić wskazówkę do oceny opłaty pobieranej w okresie poprzedzającym tę datę, kiedy to – wobec braku odmiennych uregulowań prawnych – nie istniały przeszkody w czerpaniu zysków z tytułu przechowywania i dostarczania nasienia obcego, co słusznie podnosi Centrum.

Uwzględniając zatem ustalenia odnoszące się do opłaty pobieranej przez Centrum po 12 lutego 2002 r., tj. dane liczbowe na temat kosztów i ilości nasienia dostarczonego w okresie od stycznia do września 2002 r., organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Obowiązujące przepisy prawne nie określają, jakie czynności wchodzi w zakres działalności określonej w art. 29 a ustawy o organizacji hodowli (...), jako „przechowywanie i dostarczanie nasienia” rozplodników. Wobec powyższego organ antymonopolowy uznał, iż w przypadku nasienia „obcego”, są to wszystkie podane przez Centrum czynności w liczbie 10, mające na celu zapewnienie nadzoru nad zachowaniem zasobów genetycznych, hodowlą i rozrodem zwierząt. Stanowisko takie znajduje potwierdzenie w interpretacji Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, które w piśmie z dnia 9.08.2002 r. (PZWb411-25/2002) skierowanym do Centrum i przez Centrum dołączonym do akt sprawy stwierdziło, iż w kalkulacji przedmiotowej opłaty *„powinny być uwzględnione wszystkie koszty związane z przechowywaniem dystrybucją i dostarczaniem nasienia nie będącego własnością Spółki, w tym również część kosztów ogólnych związanych ze świadczonymi usługami (np. koszty administracji, czy koszty związane z prowadzeniem systemu rejestracji wykonanych zabiegów)”*.

Niewątpliwie wszystkie z dziesięciu podanych przez Centrum i wymienionych wcześniej czynności, mają związek z rejestracją samego nasienia jego przechowywaniem, a także z ewidencją zabiegów inseminacyjnych wykonywanych przy użyciu tego nasienia.

Wspomniana wyżej ustawa o organizacji hodowli (...) - w przeciwieństwie do regulacji prawnych dotyczących niektórych innych rynków zmonopolizowanych (np. dostarczania energii, dostarczania wody i odprowadzania ścieków, usług telekomunikacyjnych), nie nakłada na podmioty wykonujące w warunkach monopolu lokalnego usługi dostarczania nasienia, obowiązku odrębnego ewidencjonowania kosztów z tym związanych.

Powoduje to, iż podmioty te nie tylko nie są zobowiązane do odrębnego ewidencjonowania kosztów wykonywania poszczególnych czynności związanych z przechowywaniem i dostarczaniem nasienia ale także – koszty, o których mowa w art. 29 a. ustawy o hodowli (...) – mogą ewidencjonować łącznie z kosztami produkcji nasienia własnego – co ma miejsce w rozpatrywanym przypadku. Sposób ewidencji wspomnianych kosztów stanowił istotne utrudnienie w przeprowadzeniu weryfikacji kwoty 2.334.490 zł, która zgodnie z wyjaśnieniami Centrum stanowi szacunkową – wydzieloną z ogólnej sumy - wielkość kosztów dostarczania i przechowywania nasienia buhajów, poniesionych w okresie od stycznia do września 2002 r.

Odnosząc się do poszczególnych rodzajów kosztów uwzględnionych przez Centrum w powyższej kwocie i wykazanych w toku przeprowadzonej kontroli, stwierdzić należy, że:

- nie istnieją przesłanki, dla których w kalkulacji opłaty za dostarczenie nasienia „obcego” nie należało uwzględnić kosztów funkcjonowania banków nasienia, w wysokości 112.329 zł. W bankach tych przechowuje się bowiem wyłącznie nasienie buhajów, w tym nasienie „własne” Centrum oraz nasienie innych jego producentów i importerów.
- w kosztach stanowiących podstawę do ustalenia opłaty za dostarczanie nasienia „obcego”, Centrum uwzględniło kwotę 791.161 zł stanowiącą 20 % sumy koszty ogólnozakładowych, na które składają się koszty infrastruktury zaewidencjonowane na koncie 550 oraz koszty zarządu zaewidencjonowane na koncie 551.

Stosownie do zasad ewidencji księgowej, do kosztów ogólnozakładowych ewidencjonowanych na kontach podzespołu 55, zalicza się koszty związane z kierowaniem całokształtem działalności gospodarczej przedsiębiorstwa, w szczególności koszty:

- materiałów, energii i usług obcych na cele ogólnogospodarcze,
- podatków opłat i ubezpieczeń, wynagrodzeń wraz ze świadczeniami członków kierownictwa i komórek zarządu ogólnego,
- amortyzacji i remontów budynków, pomieszczeń administracyjnych, samochodów osobowych, maszyn i urządzeń biurowych, komputerów,
- utrzymania biura zarządu kierownictwa, łączności oraz reprezentacji,
- podróży służbowych,
- bezpieczeństwa i higieny pracy, szkolenia pracowników (tak: kwartalnik Rachunkowość nr 1/98, str. 48 – wydawnictwo INFOR).

Ww. koszty nie są kosztami bezpośrednimi dostarczania i przechowywania nasienia. Obiekty i urządzenia infrastruktury ogólnej Centrum nie są tymi obiektami i urządzeniami, w których i za pomocą których usługi te są realizowane. Z kolei pracownicy kierownictwa i zarządu ogólnego spółki czynności tych bezpośrednio nie wykonują. Mając jednak na uwadze, iż art. 29 a. ust. 2 ustawy o hodowli (...) nie posługuje się pojęciem kosztów bezpośrednich dostarczania i przechowywania nasienia lecz terminem „kosztów związanych bezpośrednio z jego przechowywaniem i dostarczeniem”, w ocenie organu antymonopolowego - przy braku dowodów przeciwnych i odpowiednich regulacji prawnych - nie istnieją podstawy do nieuwzględnienia cytowanej wcześniej interpretacji Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dn. 9.08.2002 r., w świetle której do kosztów związanych z przechowywaniem, dystrybucją i dostarczaniem nasienia nie będącego własnością Spółki, zaliczona może zostać także część kosztów ogólnych związanych ze świadczonymi usługami, w tym kosztów administracji. W konsekwencji - zdaniem organu antymonopolowego - przyjęć należy, iż uwzględnienie przez Centrum w kalkulacji przedmiotowej opłaty części kosztów ogólnozakładowych, nie stanowi naruszenia art. 29a ust. 2 ustawy o hodowli (...).

- weryfikacja najistotniejszej - stanowiącej ponad 61 % - części kosztów dostarczania nasienia buhajów, tj. wynagrodzeń w kwocie 1.431.000 zł, nie dostarczyła dowodów na okoliczność, iż pracownicy uwzględnieni w wykazie sporządzonym przez Zarząd Centrum faktycznie tych czynności nie wykonują. Wprawdzie w toku kontroli obejmującej 2 spośród 10 jednostek organizacyjnych Centrum, 4 z 9 pracowników, nie potwierdziło, aby ich zadania ograniczały się wyłącznie do dostarczania nasienia buhajów, gdyż zajmują się także czynnościami związanymi z dostarczaniem nasienia knurów – co wskazywałoby, iż ich wynagrodzenia w odpowiedniej części winny być zaliczone przez Centrum do kosztów dostarczania tego drugiego rodzaju nasienia - jednak wyjaśnienia tych 4 osób zostały następnie przez kierowników jednostek częściowo skorygowane.

Oceniając materiał dowodowy dotyczący opłaty za dostarczenie nasienia organ antymonopolowy uznał, iż nie istnieją podstawy do stwierdzenia, iż wykazane przez Centrum koszty dostarczania nasienia buhajów za okres od stycznia do września 2002 r. w wysokości 2.334.490 zł, nie są związane z tym rodzajem działalności. W szczególności, materiał ten nie wskazuje, iżby poszczególne wykazane rodzaje kosztów nie były związane bezpośrednio z dostarczaniem nasienia obcego albo też, że koszty te zostały zawyżone, a zatem że opłata stanowiąca przedmiot postępowania antymonopolowego została ustalona z naruszeniem art. 29a ust. 2 ustawy o organizacji hodowli (...).

Po podzieleniu ww. kwoty przez faktyczną ilość nasienia buhajów własnego i obcego razem dostarczonego w powyższym okresie przez Centrum, tj. przez 403.848 porcji, jednostkowy koszt dostarczenia 1 porcji nasienia wyniósł 5,78 zł, a zatem w analizowanym okresie 3 kwartałów 2002 r. nie obejmującym jednak pełnego okresu rozliczeniowego, był zbliżony do opłaty pobieranej w wysokości 6 zł za 1 porcję nasiania.

Jednostkowy koszt wykonany w okresie 3 kwartałów 2002 r. (5,78 zł) był wyższy od kosztu planowanego dla opłaty pobieranej po dniu 12.02.2002 r. i zawartego w kalkulacji objętej postanowieniem o ograniczeniu prawa wglądu do materiału dowodowego, a także wyższy od kosztu uwzględnionego w kalkulacji na rok 2001, która takim postanowieniem została również objęta.

Różnica pomiędzy powyższymi kalkulacjami polega na tym, iż w 2001 r., do tej samej skalkulowanej wartości kosztów własnych, jakie zaplanowano również na rok 2002 doliczono zysk w wysokości 10 % tych kosztów uzyskując stawkę 6 zł za 1 porcję, natomiast po dniu 12.02.2002 r. zysku tego nie uwzględniono.

Wobec powyższego – uwzględniając, iż:

- jednostkowe koszty poniesione faktycznie przez Centrum z tytułu dostarczenia nasienia po dniu 12.02.2002 r. były zbliżone do pobieranej opłaty,
- kalkulacja opłaty za okres po 12.02.2001 r. uwzględnia te same rodzaje kosztów i tę samą ich wartość jednostkową, jak w przypadku kalkulacji na rok 2001,
- w 2001 r. nie istniały przepisy, które regulowałyby pobieranie opłaty za dostarczanie nasienia, a w szczególności uniemożliwiałyby osiągnięcie zysku z tytułu dostawy nasienia,

nie istnieją również podstawy do postawienia Centrum zarzutu, że opłata pobierana w 2001 r. w tej samej - co w 2002 r. - wysokości 6 zł za 1 porcję, była ceną nadmiernie wygórowaną.

W ocenie organu antymonopolowego dowodem na okoliczność, iż opłata za dostawę nasienia została przez Centrum zawyżona, nie może być fakt, iż jest ona znacznie wyższa od opłaty, jaką INTERGEN płaci Instytutowi Zootechniki w Balicach. Formuła kosztowa - jaką dla ustalenia tej opłaty przewidziano w ustawie o organizacji hodowli (...) - sprawia, iż każdy z podmiotów prowadzących działalność polegającą na dostarczaniu nasienia winien ustalić ją na podstawie swoich własnych kosztów związanych bezpośrednio z przechowywaniem i dostarczeniem.

Jak wynika z dokumentów zaliczonych na poczet dowodów niniejszego postępowania antymonopolowego, pozostałe 3 spółki skarbu państwa, tj. Wielkopolskie Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt Sp. z o.o. w Poznaniu, Stacja Hodowli i Unasienia Zwierząt Sp. z o.o. w Bydgoszczy oraz Mazowieckie Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt Sp. z o.o. w Łowiczu, opłatę tę ustaliły – odpowiednio - na poziomie 6 zł, 9 zł i 8,73 zł za 1 porcję.

Kalkulacje opłaty za dostawę przedłożone przez każdą z 3 ww. spółek zawierają wprawdzie - co do zasady - te same rodzaje kosztów, jakie zostały podane przez Centrum, jako związane z

przechowywaniem i dostarczeniem nasienia, jednak w każdym z tych przypadków kalkulacje zostały sporządzone w inny sposób, gdyż poszczególne ich pozycje grupują inne rodzaje kosztów. Różnice te wskazują na to, iż sposób kalkulacji opłaty za dostawę może być różny, w zależności od przyjętego przez dany podmiot sposobu ewidencji.

W niniejszej sprawie ponieść także należy, iż stosownie do art. 81 ustawy o ochronie (...), do postępowania dowodowego przed Prezesem UOKiK stosuje się odpowiednio przepisy art. 227 – 315 kodeksu postępowania cywilnego. Powoduje to, że ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania antymonopolowego w stopniu większym, niż w postępowaniu dowodowym prowadzonym wg przepisów k.p.a.

W ocenie organu antymonopolowego niniejszą sprawę należy zaliczyć do spraw wymagających wiadomości specjalnych nie tylko w zakresie księgowości, ale głównie znajomości specyfiki działalności wykonywanej przez Centrum za pomocą 10 jednostek organizacyjnych, zlokalizowanych na obszarze 4 województw. Każda z tych dziesięciu jednostek i zatrudnieni w nich pracownicy wykonują różne zadania, wśród których jest również dostarczanie obu rodzajów nasienia, w tym „obcego” nasienia buhajów. Art. 49 ustawy o ochronie (...) przewiduje, iż w sprawach wymagających wiadomości specjalnych Prezes Urzędu, po wysłuchaniu wniosków stron co do liczby biegłych i ich wyboru, może wezwać biegłych w celu zasięgnięcia ich opinii. W toku niniejszego postępowania, żadna ze stron wniosku o powołanie biegłego nie złożyła.

Mając powyższe na uwadze organ antymonopolowy - kierując się wymogami postępowania dowodowego obowiązującymi przed Prezesem UOKiK - uznał, iż zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie stanowi wystarczającej podstawy do zakwalifikowania działań Centrum polegających na pobieraniu opłaty za dostawę nasienia innych – poza nim – producentów lub importerów w wysokości 6 zł za 1 porcję, za nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym w sposób określony w postanowieniu o wszczęciu postępowania, a zatem, iż jest to cena nadmiernie wygórowana w rozumieniu art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie (...), albo przynosząca nieuzasadnione korzyści w rozumieniu art. 8 ust. 2 pkt 6 tej ustawy a nadto, iż konieczność uiszczania tej opłaty uniemożliwia ukształtowanie się warunków niezbędnych do rozwoju konkurencji na rynku sprzedaży nasienia - art. 8 ust. 2 pkt 5 ustawy o ochronie (...).

Stosownie do art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie (...), w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. - od niniejszej decyzji służy stronom odwołanie do Sądu Okręgowego - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie, za pośrednictwem Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Krakowie, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia.

Z up. Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Barbara du Vall
Dyrektor Delegatury

trzymują:

- Pan Jan Pilch - OSHZ Osięciny Sp. z o.o. w Osięcinach, Stacja Hodowli Zwierząt INTERGEN; ul. Modrzewiowa 4, 43-424 Drogomyśl – pełnomocnik Wnioskodawców
- Pani Elżbieta Modzelewska-Wąchal Kancelaria Radcy Prawnego „Centrum Prawa Konkurencji”;

ul. Kredytowa 8/3 00-062 Warszawa – pełnomocnik Małopolskiego Centrum Biotechniki Sp. z o.o.

- a/a RKR